Solemnitatea desvelirii busturilor
lui Ion I. C. Brătianu şi Alexandru Mocioni, la Lugoj

Lugoj, 23 Octombrie

Lugojenii şi populaţia jud. Severin, recunoscători eroicului luptător şi precursor al Unirii, bănăţeanul Alexandru Mocioni, şi marelui bărbat de stat în actul realizării Unirii şi în acelaş timp apărător vajnic al integrităţii Banatului, Ion I. C. Brătianu, au ridicat amândurora busturi aci în Lugoj, pentru a-i avea pururea exemple mari pentru generaţiile de azi şi de mâine.

BUSTUL LUI ION I. C. BRATIANU

Aceste busturi au fost ridicate din contribuţia populaţiei întregului judeţ la iniţiativa d-lui Victor Muruţiu, avocat, fost prefect. Busturile sunt aşezate de o parte şi de alta a falnicului monument al „Unirii" din faţa palatului administrativ.

Iniţiativa şi organizarea de desvelire în ziua de 23 Octombrie, le-a luat d. col. Panait Boitan, prefectul judeţului, ajutat de un comitet compus din d-nii: dr. G. Dobrin, dr. D. Albulescu, primar, dr. A. Peteanu, V. Curuţiu, Sf. Sa dr. A. Mihaescu, dr. V. Birlea, Sf. Sa R. Stoica, dr. A. Bireescu, chestor Epure, prof. Simonescu, pictor, A. Vasile şi B. Barbu.

Cu tot timpul defavorabil, totuşi serbările s'au desfăşurat în cadru solemn, participând peste 500 persoane şi tineretul şcolar.

Primiri solemne s'au făcut P. S. S. dr. Vasile Lăzărescu şi ex. sale dr. Alex. Marta, rezident regal. La orele 9 s'a oficiat sf. liturghie în bis. ort. de către P. S. Lăzărescu, înconjurat de un sobor de preoţi, răspunsurile fiind date de corul „Ion Vidu", dirijat de d. F. Barbu, iar la catedrala unită P. S. dr. Ioan Bălan, răspunsurile fiind date de corul „Lira", dirijat de d. prof. Ion. Bacău.

La orele 11 s'a oficiat serviciul sfinţirii busturilor în faţa prefecturii de către P. S. Lăzărescu şi un sobor de preoţi, răspunsurile fiind date de corul ţărănesc din Birchiş, comuna unde a murit Alex. Mocioni, cor dirijat de ţăranul Dimitrie Sîrbu. Adăugăm aci că după solemnitate corurile „Vidu", cel din Birchiş şi corul din Făget, conduse de d. inv. A. Braşovan, au executat cântece naţionale. După desvelire muzica militară a executat marşul „La arme".

Primul care începe seria cuvântărilor festive este P. S. dr. *Vasile Lăzărescu*, episcopul Caransebeşului, care spune următoarele:

Pronia divină aşa rânduieşte ca, atunci când primejdia pentru neam este mai mare, să răsară oameni salvatori. Aşa a fost venirea în Banat a familiei Mocioni, ai cărei fii au făcut o adevărată primenire a istoriei noastre de aci.

Sfinţind astăzi bustul unuia din fiii iluştri ai acestei familii, Alexandru Mocioni, eu voiu aminti doar cinstea şi recunoştinţa ce i se cuvin pentru lupta ce a dus-o pentru independenţa ierarhică a bisericii bănăţene şi, prin aceasta, o mai mare solidarizare românească. Acelaş ideal l-a avut, pe acest teren şi Ion I. C. Brătianu. Cinstind memoria unuia, facem şi cinstirea memoriei celuilalt.

CUVANTAREA P. S. DR. IOAN BALAN, EPISCOPUL UNIT AL LUGOJULUI

Busturile ce s'au desvelit ne reamintesc zile de aur din istoria poporului românesc. Dacă astăzi nu se poate spune încă cuvântul întreg şi definitiv despre toată viaţa şi faptele lui Ionel Brătianu şi Alexandru Mocioni, căci ne lipseşte perspectiva necesară a timpului, cu toţii suntem de acord, că amândoi şi-au asigurat urme nepieritoare în istorie, pe cari le vede nu numai ochiul omului de partid, ori al regionalistului înfocat, ci tot românul

BUSTUL LUI ALEXANDRU MOCIONI

de bine se gândeşte cu multă recunoştinţă la aceşti doi mari bărbaţi.

CUVANTARILE

Au mai rostit cuvântări de omagiu pentru marele bărbat de stat Ion I. C. Brătianu şi pentru luptătorul bănăţean Alexandru Mocioni, d-nii: dr. Moise Ienciu, reprezentantul ministerului cultelor şi artelor, dr. Aurel Peteanu, preşedintele „Astrei" lugojene, dr. Titus Popovici, fost deputat, col. Panait Boitan, prefectul judeţului şi dr. Dimitrie Albulescu, primar.

*

Seara, monumentele au fost iluminate de mari reflectoare, privite fiind cu admiraţie, de public.

Groaznica nenorocire de lângă Carei
Un tânăr şi-o tânără zdrobiţi de tren

24 Octombrie

In dimineaţa de 23 Octombrie c. s'a întâmplat o groaznică nenorocire la hotarul oraşului nostru.

Tinerii Princz Emeric, de 32 ani, fiul marelui fabricant Princz din Satu Mare, a venit în oraşul nostru să-şi vadă logodnica, d-ra Berger Iosefina, de 18 ani.

In seara de 22 c. tânăra pereche s'a dus la clubul „Victoria" unde într'o voioasă societate, a petrecut până la orele 5 dimineaţa.

La acea oră, s'au ridicat dela masă şi cu maşina proprie au pornit la ferma, proprietatea Berger, dela hotarul oraşului, la depărtare de vreo 4—5 km.

Tinerii au străbătut şoseaua naţională până la cantonul C. F. R. nr. 2 unde, în vederea sosirii trenului personal dela orele 5 spre Zalău, bariera era lăsată închizând trecerea.

Atunci Emeric a pornit cu maşina pe un drum de hotar paralel cu c. f. r. ajungând la o trecătoare secundară peste drumul de fier.

In momentul când maşina se găsea pe linia ferată, gata să treacă, au fost surprinşi din coastă de trenul Carei-Zalău.

Maşina izbită de tren, a fost trasă după el vreo 300—400 m. pe şine.

Cei doi tineri au fost prefăcuţi în bucăţi.

Cantonierul a anunţat gara Carei, iar aceasta poliţia de acolo.

Autorităţile, venind, au găsit cadavrele mutilate, lăsându-le întâi în paza cantonierului de c. f. r. nr. 2.

S'a făcut o minuţioasă verificare a nenorocirei şi s'a raportat parchetului tribunalului Sălaj, care a dat autorizaţia de înmormântare.

Cadavrele au fost apoi ridicate şi aduse în oraş la locuinţa unui unchiu al fetei.

Această nenorocire a produs o puternică impresie în oraşul nostru, ambii tineri fiind din familii bune şi cu stare materială foarte frumoasă.

Doi şoferi torturează şi jefuesc două femei, pe şoseaua R.-Sărat-Buzău

R.-Sărat, 25 Oct.

Pe şoseaua naţională R.-Sărat—Buzău, nu departe de acest oraş, s'a săvârşit ziua namiaza mare, un atac banditesc în următoarele împrejurări:

Femeile Jeana Constantinescu, de fel din Buzău şi Maria C. Panait, din Fundeni-Zărneşti, pe când se întorceau spre casă, au fost oprite în drum de şoferul Nicu Dumbravă şi ajutorul acestuia, Andrei Şeitan, de la autocamioneta 252 R.-Sărat, proprietatea d-lui Toma Gherghina, din com. Budeşti.

Ameninţându-le cu cuţitul, cei doi şoferi le-au maltratat cu o cruzime nemaipomenită, până le-au lăsat în completă nesimţire. Ei nu s'au mulţumit numai cu atât, ci le-au jefuit de puţinele lor economii — câteva sute de lei — pe cari le aveau la ele.

După această ispravă s'au suit în maşină şi au dispărut.

Cazul fiind adus la cunoştinţa poliţiei, d. poliţai V. Dănulescu a făcut cercetări, arestând numai pe Nicu Dumbravă, fiindcă Andrei Şeitan a dispărut fără urmă.

Dumbravă a fost înaintat parchetului. S'au luat în acelaş timp măsuri pentru urmărirea şi arestarea ajutorului lui.

Accidentul grav al unei autocamionete din Bucureşti, la R.-Sărat

R.-Sărat, 24 Oct.

Astăzi pe la 4 după amiază, venea pe şos. naţională R.-Sărat—Focşani, autocamioneta nr. 83 S. R.

Pe când se afla în dreptul reg. 28 art., maşina a căutat să vireze, din cauza unei căruţe, care venea din direcţie opusă.

Accidentul n'a putut fi totuşi evitat, fiindcă autocamioneta mergea cu viteză prea mare, iar şoferul ei, Const. Ţigău, după cum s'a constatat la cercetări, era beat.

Maşina a lovit căruţa sfărâmând-o complet, rănind destul de grav pe stăenii Neculae Băzu şi Gheorghe Pavel, precum şi pe femeia oarbă Ioana Şt. Băzu, în etate de 65 ani, toţi din com. Coroteni, acest judeţ.

Autocamioneta s'a răsturnat în şanţ, înfigându-se cu radiatorul în pământ şi rămânând cu toate roţile în sus. Şoferul a scăpat cu viaţă printr'a adevărată minune.

D. maior Sc. Roşeanu, comandantul poliţiilor, însoţit de comisarul I. Purdel şi plut. major Beşleagă, a făcut imediat o anchetă la faţa locului.

Şoferul Ţigău a fost arestat, iar răniţii internaţi în spitalul judeţean.

VINE TOAMNA CU RĂCELI ŞI GRIPĂ

ANTINEVRALGICUL JAWOL

ANCHETELE NOASTRE IN ARDEAL

Preocupările Astrei
Cunoaşterea satului şi şcoala ţărănească formează axa acţiunii în opera de culturalizare.—Asociaţiunea a devenit factorul cel mai important în îndrumarea socială a provinciei de peste munţi

Ideea de a chema Astra în conducerea consiliului care va îndruma serviciul social la sate, este cât se poate de fericit inspirată. Nu se cunosc până acum metodele de lucru ce vor fi însuşite de acest serviciu şi felul cum se va aplica pe teren munca de interes social. In orice caz, până la organizarea mai amănunţită trebue reţinut faptul că Asociaţiunea, care este cea mai importantă societate culturală a ţării, n'a fost exclusă dela rolul conducător al noului institut şi nu s'a trecut peste vasta ei experienţă în materie de contact spiritual cu lumea noastră ţărănească.

Satul n'a fost niciodată exclus din preocupările păturei conducătoare din Ardeal. In privinţa aceasta se poate descoperi în toate epocile istorice o coeziune organică a poporului român. Interesele intelectualităţii au coincidat permanent cu cele ţărăneşti, iar legătura aceasta stabilă n'a îngăduit formaţiuni de clasă şi a împiedecat procesul desrădăcinării, întâmplat în atâtea state unde ţărănimea şi pătura cultă reprezintă psihologii diferite.

Am asistat evident, după unire, la un fel de goană după stabilirea erarhiei, dar ea n'a avut efectul de a periclita echilibrul sufletesc, nici de a înstrăina pe intelectualii noştri de aspiraţiile şi problemele satului. Chiar în timpuri oarecum critice, au rămas suficiente rezerve de a conserva solidaritatea şi a menţine un contact viu între lumea cultă şi robotarii pământului. Una dintre aceste rezerve a fost, de bună seamă, Astra. In sânul ei n'a influenţat nici o turburare din viaţa publică şi oamenii, oricât de pasionaţi ar fi fost, şi-au păstrat seninătatea şi conştiinţa, că în forul cultural rolul lor este exclusiv de a spori valorile morale şi materiale în mijlocul satelor ardelenesti.

Prima iniţiativă în cercetarea şi studierea detaliată a satului aparţine cărturarilor Astrei. Dacă ar fi adunate şi publicate toate rapoartele desvăţămintelor şi tot ce s'a întreprins ca anchetă sociografică, am vedea că vechea societate culturală deţine cea mai vastă enciclopedie a realităţilor rurale. Cea dintâi cărticică cu sfaturi pentru sănătatea poporului a plecat spre casele ţărăneşti dela Asociaţiune. Primele piese pentru teatrul sătesc au fost scrise de literaţii Astrei. Prima anchetă medico-socială, cu scopul de a cunoaşte starea sanitară şi standardul de viaţă al ţăranilor, a fost întocmită de medicii conducători ai despărţămintelor Astrei. Şi tot dela Asociaţiune a plecat acea concepţie grandioasă bio-politică, care aparţine preşedintelui de astăzi, savantului dr. Iuliu Moldovan.

Dar activitatea nu s'a mărginit numai la atât. Asociaţiunea a înfiinţat cele dintâi şcoale ţărăneşti, al căror rezultat în câţiva ani aproape că depăşeşte cunoştinţele răspândite de învăţământul oficial. In cursul anului au funcţionat asemenea şcoale, la Alba-Iulia, la Zlatna, la Comlăuşi şi Covăsinţi în Arad, în Oradea şi la Cefa, la Braşov, în judeţul Cetatea Albă, în Ciuc, la Ghimeş-Făget, la Ciucsângiorgiu, Sândominic, Joseni, Lăzăreşti, Imper-Doboi, Plăieşii de Sus, Isvorul-Mureşului şi Miercurea-Ciucului, în Maramureş la Deseşti, în jud. Mureş, la Târgul-Mureş, Miercurea Mirajului, Mureşeni, Ungheni şi Reghin, în jud. Odorhei la Bodogaia, Săculeni, Ocland, Vârghiş, în jud. Sibiu, la Sibiu, Săliste şi Orlat, în jud. Someş la Căşeiu şi Livada, în jud. Târnava-Mare la Mediaş şi Dârlos, în jud. Târnava-Nică, la Bachnea, în jud. Trei-Scaune în Ozun şi Târgul-Săcuiesc, apoi în Oraviţa, Orşova şi alte localităţi.

In total au frecventat cursurile şcoalelor aproape 2000 de ţărani şi ţărance, cari au fost instruiţi sistematic atât în domeniul cunoştinţelor generale, cât şi în ceace priveşte organizarea gospodăriei agricole şi cultura naţională a pământului.

Experienţa a dus la rezultate mulţumitoare, încât conducătorii Astrei au hotărît să intensifice organizarea şcoalelor ţărăneşti şi să le extindă în limita posibilităţilor în cât mai multe centre agrare.

N'avem spaţiu suficient într'o cronică spre a expune toate foloasele lor. Dar, trebue să ne oprim totuşi asupra câtorva. In primul rând cursurile înlocuiesc cu succes învăţământul practic agricol ce ar fi trebuit să fie o preocupare principală a satului într'o provincie unde minorităţile dispun de variate şi numeroase mijloace în vederea pregătirii cultivatorilor de pământ. In al doilea rând, ele corespund unei necesităţi naţionale de a conserva patrimoniul tradiţiilor din sate. Apoi, aceste şcoli sunt tot atâtea laboratoare de informare în ceeace priveşte realităţile şi aspiraţiile ţărăneşti, dându-ne posibilitatea să fim în strâns contact cu tot ceeace se gândeşte în mediul rural.

Astfel, în ziua când se înfiinţează serviciul social, Astra stăpâneşte un puternic instrument de educaţie şi îndrumare având la îndemână toate datele problemelor ţărăneşti din Ardeal şi întreg materialul inofensiv necesar viitoarelor acţiuni. Asociaţiunea va îngădui ca noua operă să pornească în plin, dela început, şi în măsura în care conducătorii despărţămintelor vor fi chemaţi colaboratori, cu rolul ce li se cuvine, serviciul social îşi va multiplica bilanţul de înfăpturi.

M.

Frig şi zăpadă în ţară

oxo

ZAPADA MARE ŞI FRIG LA SFT. GHEORGHE

Sft. Gheorghe, 24 Oct.

De două zile, temperatura s'a coborît simţitor. Un frig puternic s'a abătut asupra regiunii noastre. A început să plouă încontinuu. In noaptea de Sâmbătă, ploaia s'a prefăcut în piatră, lapoviţă şi apoi zăpadă. Până dimineaţa, un gros strat de zăpadă s'a aşternut pe tot oraşul. Pomilor de pe marginea străzilor, cărora încă nu le căzuseră toate frunzele, din această cauză, la toţi li s'au rupt coroanele. Peste 10—12 care de crengi s'au strâns din tot oraşul.

Spun bătrânii, că astfel de iarnă nu s'a mai întâmplat de 30 - 40 ani.

LA SUCEAVA

Suceava, 24 Oct.

După un timp de aproape 6 săptămâni frumos şi cald, temperatura a scăzut brusc, iar în noaptea spre Duminică a început să ningă. Pe câmp au rămas încă neridicaţi cartofii şi sfecla de zahăr, fapt ce îngrijorează pe agricultori. Din cauza secetei din ultimul timp s'au făcut foarte puţine însămânţări de grâu şi secară.

NINGE IN BUCOVINA

Storojineţ, 24 Oct.

După câteva zile de ploi reci, temperatura a scăzut brusc şi ieri dimineaţa a început să ningă în tot judeţul nostru, acoperind pământul cu un strat destul de gros de zăpadă.

Ninge ca în toiul iernii.

*

Comăneşti, 23 Oct.

După o secetă îndelungată, din ziua de 17 c. a început să plouă mărunt. Odată cu aceasta şi temperatura a scăzut brusc, lăsându-se un frig puternic. In noaptea de 21 c. în munţi, a început să ningă făcând ca în satele de sub poalele munţilor să fie adevărată iarnă. Astfel munţii Agăşului, Ghimeşului, Cărunta, Nimira Farcul Mare şi Mic, Lapoş etc sunt în întregime acoperiţi cu un strat gros de zăpadă. Locuitorii au început să îmbrace hainele de iarnă.

LA ZARNEŞTI, NINGE CA IN TOIUL IERNEI

Zărneşti, 23 Oct.

Din cauza ploilor căzute în ultimele zile, timpul s'a răcit foarte mult.

De astăzi dimineaţă a început să ningă cu putere, zăpada aşezându-se într'un strat de circa 10 cm.

Pe sub poalele munţilor ca şi pe Piatra-Craiului, zăpada a atins grosimea de circa 30 cm.

Ninsoarea continuă.

Pagubele pricinuite
de furtună la Eforie

Constanţa, 24 Octombrie

Furtuna care a bântuit alaltăeri pe Marea Neagră şi pe litoralul dobrogean, a cauzat pagube însemnate şi la Eforie.

In afară de câţiva pomi rupţi, furtuna a desvelit în întregime vila „Ludmila", proprietatea d-lui Adolf Andomin, din Bucureşti, cum şi o parte din acoperişul clădirii Eforiei spitalelor civile.

Zăpada a rupt firele telegrafice, telefonice şi electrice la Braşov
Din această cauză oraşul e izolat de restul ţării

Braşov, 24 Octombrie

Zăpada căzută în ultimele zile a provocat un adevărat dezastru la telefon şi telegraf precum şi la firele conducătoare de electricitate.

Dacă firele conducătoare de electricitate au putut fi refăcute întrucâtva, firele telegrafice, dar mai ales cele telefonice, sunt într'o situaţie dezastroasă.

In oraş sunt deranjate aproape o mie de telefoane.

Legătura cu Bucureşti se face printr'un singur fir.

Deasemeni, cu partea de Nord a Ardealului, legătura se face tot printr'un singur fir, dar şi acesta în atingere cu pământul, astfel că nici nu contează.

Toate sforţările depuse de d. Titel, dirigintele telefoanelor, sunt zadarnice, întrucât personalul este insuficient şi în imposibilitate de a face faţă cerinţelor.

Reclamaţiile, numeroase, ce sunt primite nu pot fi rezolvate decât după mult timp, ceiace aduce însemnate pagube, nu numai abonaţilor, dar şi instituţiei însăşi.

Faţă de această situaţie ar fi de dorit ca dela Bucureşti să se trimită de urgenţă echipe de lucrători cari să repună totul în stare de funcţionare normală.

Pe cale particulară suntem informaţi că s'au făcut demersuri în acest sens. Deasemeni, suntem informaţi că numeroşi cetăţeni vor trimite telegrame de protest la Bucureşti.

Furtună mare la Slănic-Prahova

Slănic-Prahova, 23 Oct

Sâmbătă noaptea o furtună puternică s'a deslănţuit asupra oraşului nostru. Au fost descoperite case şi magazii, s'au rupt crăcile pomilor, iar în curtea locuinţei d-nei maior Nedelcovici, un brad secular a fost scos din rădăcină.

Firele electrice au fost rupte, o parte din oraş rămânând în întunerec.

Furtuna a făcut stricăciuni foarte mari în livezile de pomi.

In Covurlui, furtuna şi ploaia torenţială au făcut mari stricăciuni
Sunt şi doi morţi

Galaţi, 24 Octombrie

Furtuna, însoţită de ploaie torenţială ce a bântuit o parte a judeţului Covurlui, a făcut şi victime omeneşti.

Astfel jandarmeria din Tg. Pechea a comunicat parchetului tribunalului că la punctul „Valea Gerului", au fost găsite cadavrele lui Iancu Bolboceanu, de 53 ani şi al fiului său Petre, de 13 ani cari, fiind surprinşi, pe şoseaua naţională, pe când se întorceau acasă, au murit din cauza ploii şi frigului.

Pe valea Siretului ploaia torenţială a făcut ravagii, inundând terenuri şi grădini de zarzavaturi. Parchetul de Covurlui a autorizat înmormântarea victimelor.

Arestarea unui primejdios spărgător la Bistriţa (Năsăud)

Bistriţa-Năsăud, Oct.

In ultimul timp s'au săvârşit în oraşul nostru numeroase spargeri, furându-se sume importante şi obiecte de preţ, fără a se putea da de urma făptuitorilor.

Toate cercetările poliţiei au rămas infructuoase.

Zilele trecute s'a comis un nou furt, în biroul d-lor dr. Emil Bozac şi dr. Simion Sbârcea, notari publici din localitate.

Autorul acestui furt a fost descoperit şi prins. El este Mihai Grigore, un lucrător mecanic care prin chei false a pătruns în birou şi a deschis saltarele dela mese, furând 15 mii lei.

După aceea a aruncat cheile în canalul morii.

Surprins în birou, pe la orele 12 noaptea, de către omul de serviciu, care venise să doarmă aci, şi întrebat ce caută, a răspuns că zărind lumină şi văzând un om suspect umblând prin birou, a venit să vadă cine este şi ce face.

In ziua următoare însă, constatându-se furtul, Mihai Grigore a fost adus la poliţie, unde la început a tăgăduit că el ar fi autorul furtului.

D. comisar dr. Ion Câmpianu, şeful biroului judiciar, împreună cu d. Iuliu Ciocan dela poliţia locală, au stabilit că Mihai Grigore a săvârşit acest furt, plus alte isprăvi semnalate în cuprinsul oraşului şi judeţului nostru. Punându-i-se în faţă dovezile sdrobitoare descoperite, Grigore a recunoscut, în cele din urmă, totul.

El a fost înaintat parchetului.

Domnii abonaţi sunt rugaţi ca la orice reclamaţie sau schimbare de adresă să binevoiască a ne trimite eticheta cu care primesc ziarul iar spre a fi prompt serviţi la reînoirea abonamentului să lipească pe cuponul mandatului poştal eticheta abonamentului expirat.

UN COVOR GRANDIOS

Tg. Jiu, 24 Oct.

Filiala locală a „Ligei femeilor române", de sub preşedinţia d-nei Aretia G. Tătărescu, a primit o interesantă comandă, din Statele-Unite ale Amercii.

Un colţ al războiului la care se lucrează covorul

E vorba de un covor oltenesc, de dimensiuni neobişnuite. Poate, cel mai mare covor ce s'a putut lucra în ţara noastră, de mâna femenină. Are 20 m. lungime şi 14.80 lăţime. Deci aproape 300 m. p.

Covorul acesta se lucrează în atelierul ligii, de un număr de aproape 40 eleve şi lucrătoare, sub supravegherea d-nei Tătărescu şi sub conducerea permanentă a d-nei Olimpia căp. Miclescu, directoarea atelierelor ligii.

Covorul va împodobi o sală românească, dela expoziţia universală din America din 1939. Are o greutate de circa 600 kg. şi va fi gata la 1 Februarie anul viitor

Este o lucrare de artă, care va duce peste mări şi ţări faima muncii româneşti.

Declaraţiile d-lui ministru Ralea
făcute redac torului nostru din Timişoara

xx

Nu mai sunt conflicte de muncă în Ardeal şi Banat
No ua lege a breslelor

Timişoara, 23 Oct.

Profitând de prezenţa în localitate a d-lui Mihail Ralea, ministrul muncii şi ocrotirilor sociale, l-am rugat să ne acorde câteva declaraţii ziarului nostru, în legătură cu vizita sa în Banat.

Pela ora 3 d. a., în vagonul ministerial, d-sa a binevoit să ne declare următoarele:

La întrebarea noastră cu ce impresie se întoarce din inspecţiile pe cari le-a făcut în ţinuturile industriale din Banat, d-sa a răspuns:

— Mă întorc cu impresii excelente. Muncitorii sunt conştienţi şi disciplinaţi. La Anina, am constatat o fraternizare între patroni şi muncitori. Atât directorul Poporan, cât şi Gherman, reprezentantul muncitorilor, se consideră identici în a reprezenta munca. Tot aci, am constatat că ajutoarele date de vechea societate patronală „Bruderlade" aveau o serie de scăderi, ca ajutoare de bătrâneţe prea mici şi pensii de mizerie. Vom încerca ca, în noua lege a asigurărilor să corectăm aceste pensii, ameliorându-le. La Reşiţa, am aflat o muncitorime organizată, mulţumită, nici şomaj, nici umbră de conflict de muncă.

La obiecţiunea noastră că a fost un mic conflict de muncă, d. ministru ne-a declarat:

— „Am aflat, cu ocaziunea unei alte inspecţii, un conflict de muncă la Brad, dar şi acesta s'a rezolvat.

— Cum aţi văzut raporturile dintre patroni şi muncitori?

— Patronul la Reşiţa este generos şi-şi înţelege misiunea. Muncitorii sunt reprezentaţi prin elemente de ordine, în special acela de sub preşedinţia d-lui Gherman.

— Care este atitudinea muncitorilor faţă de noua lege?

— Muncitorii sunt foarte devotaţi noului regim, Pronunţarea singură a numelui M. S. Regelui a fost primită cu urale, într'un mediu considerat până acum internaţional. Astfel, la Reşiţa, în sala teatrului, ridicat prin contribuţia muncitorilor, aceştia au făcut o caldă manifestaţie de simpatie pentru Suveranul nostru. Am vizitat apoi Lăpuşnicul, unde, din iniţiativa lui Gherman s'a creiat un cămin cultural care a costat şapte milioane lei. Dacă o parte din frunteşi muncitori ar [illegible] pilda ace[illegible] faţa [illegible] ar schimba.

Prima iniţiativă în cercetarea şi studierea detaliată a satului aparţine cărturarilor Astrei. Dacă ar fi adunate şi publicate toate rapoartele desvăţămintelor şi tot ce s'a întreprins ca anchetă sociografică, am vedea că vechea societate culturală deţine cea mai vastă enciclopedie a realităţilor rurale. Cea dintâi cărticică cu sfaturi pentru sănătatea poporului a plecat spre casele ţărăneşti dela Asociaţiune. Primele piese pentru teatrul sătesc au fost scrise de literaţii Astrei. Prima anchetă medico-socială, cu scopul de a cunoaşte starea sanitară şi standardul de viaţă al ţăranilor, a fost întocmită de medicii conducători ai despărţămintelor Astrei. Şi tot dela Asociaţiune a plecat acea concepţie grandioasă bio-politică, care aparţine preşedintelui de astăzi, savantului dr. Iuliu Moldovan.

Dar activitatea nu s'a mărginit numai la atât. Asociaţiunea a înfiinţat cele dintâi şcoale ţărăneşti, al căror rezultat în câţiva ani aproape că depăşeşte cunoştinţele răspândite de învăţământul oficial. In cursul anului au funcţionat asemenea şcoale, la Alba-Iulia, la Zlatna, la Comlăuşi şi Covăsinţi în Arad, în Oradea şi la Cefa, la Braşov, în judeţul Cetatea Albă, în Ciuc, la Ghimeş-Făget, la Ciucsângiorgiu, Sândominic, Joseni, Lăzăreşti, Imper-Doboi, Plăieşii de Sus, Isvorul-Mureşului şi Miercurea-Ciucului, în Maramureş la Deseşti, în jud. Mureş, la Târgul-Mureş, Miercurea Mirajului, Mureşeni, Ungheni şi Reghin, în jud. Odorhei la Bodogaia, Săculeni, Ocland, Vârghiş, în jud. Sibiu, la Sibiu, Săliste şi Orlat, în jud. Someş la Căşeiu şi Livada, în jud. Târnava-Mare la Mediaş şi Dârlos, în jud. Târnava-Nică, la Bachnea, în jud. Trei-Scaune în Ozun şi Târgul-Săcuiesc, apoi în Oraviţa, Orşova şi alte localităţi.

In total au frecventat cursurile şcoalelor aproape 2000 de ţărani şi ţărance, cari au fost instruiţi sistematic atât în domeniul cunoştinţelor generale, cât şi în ceace priveşte organizarea gospodăriei agricole şi cultura naţională a pământului.

Experienţa a dus la rezultate mulţumitoare, încât conducătorii Astrei au hotărît să intensifice organizarea şcoalelor ţărăneşti şi să le extindă în limita posibilităţilor în cât mai multe centre agrare.

N'avem spaţiu suficient într'o cronică spre a expune toate foloasele lor. Dar, trebue să ne oprim totuşi asupra câtorva. In primul rând cursurile înlocuiesc cu succes învăţământul practic agricol ce ar fi trebuit să fie o preocupare principală a satului într'o provincie unde minorităţile dispun de variate şi numeroase mijloace în vederea pregătirii cultivatorilor de pământ. In al doilea rând, ele corespund unei necesităţi naţionale de a conserva patrimoniul tradiţiilor din sate. Apoi, aceste şcoli sunt tot atâtea laboratoare de informare în ceeace priveşte realităţile şi aspiraţiile ţărăneşti, dându-ne posibilitatea să fim în strâns contact cu tot ceeace se gândeşte în mediul rural.

Astfel, în ziua când se înfiinţează serviciul social, Astra stăpâneşte un puternic instrument de educaţie şi îndrumare având la îndemână toate datele problemelor ţărăneşti din Ardeal şi întreg materialul inofensiv necesar viitoarelor acţiuni. Asociaţiunea va îngădui ca noua operă să pornească în plin, dela început, şi în măsura în care conducătorii despărţămintelor vor fi chemaţi colaboratori, cu rolul ce li se cuvine, serviciul social îşi va multiplica bilanţul de înfăpturi.

M.

— Ce ne puteţi declara, domnule ministru, în legătură cu noua lege a breslelor?

— Noua lege a breslelor a fost întâmpinată cu foarte mare bunăvoinţă. Apelul făcut la Anina, ca sindicatul naţional să fuzioneze cu celelalte, a fost primit cu entuziasm, iar fuziunea se va face dela sine. Vechea organizare de sindicate ducea la licitare demagogică. Fiecare sindicat urmărea să adune aderenţi prin promisiuni demagogice, cari trebuiau să întreacă promisiunile celorlalte sindicate.

— Au fost, domnule ministru, voci cari v'au acuzat că noua organizare de bresle ar avea un caracter fascist.

— Ideea breslei unice pe ţinut nu are un caracter fascist, cum s'a scris şi cum s'a spus. Libertatea de asociere rămâne în picioare. Azi, concentrarea sindicală este urmărită cu acelaş interes atât în ţările democratice, Franţa şi Anglia, cât şi în statele autoritare. Deci, a trebuit să fie realizată şi la noi, nu prin constrângere, ci prin acordare de avantajii breslelor celor mai reprezentative din ţinut.

— Ce situaţie vor avea sindicatele cari nu se vor transforma în bresle?

— Vor rămâne ca organizări fără personalitate juridică, cu scopuri culturale, profesionale. Neavând personalitate juridică, ele nu vor putea avea patrimoniu şi nici apare în justiţie.

— Cum se vor reglementa, în viitor, raporturile dintre patroni şi muncitori, domnule ministru?

— Raporturile dintre patroni şi muncitori, în viitor, se vor soluţiona numai în cadrul breslelor şi prin bresle, singurele organe cari se vor bucura de personalitate morală.

— Care va fi situaţia camerelor de muncă?

— Camerele de muncă vor reprezenta totalitatea breslelor fiind un fel de confederaţii generale ale muncii. Legea cunoaşte bresle şi uniuni de bresle, cari vor cuprinde totalitatea profesiunilor identice, iar totalitatea breslelor va fi camera de muncă.

— Noile îmbunătăţiri aduse de lege nu vor aduce o urcare a cotelor plătite de asiguraţi?

— Pentru acordarea de pensii de bătrâneţe, după calculele făcute la minister, va fi nevoe de un fond de vre-o 400 milioane, cari va fi suportat jumătate de patroni şi jumătate de salariaţi. Deasemenea, se vor acorda şi pentru urmaşi pe baza invalidităţii şi accidentelor.

— O ultimă întrebare, domnule ministru, dacă ziariştii sunt cuprinşi în noua lege a breslelor.

— De sigur, ziariştii sunt încadraţi în categoria funcţionarilor particulari; condiţiunea este ca să fie salariaţi sub 8000 lei lunar.

*

Am mulţumit d-lui ministru Ralea pentru declaraţiile făcute ziarului nostru.

D-sa a plecat apoi la reziden[illegible] ţinutului, unde s'a întreţinut cu d. rezident regal Marta şi cu d. ministru Anton Mocioni, iar seara, la ora 10, a plecat spre Bucureşti.

O. METEA

Trei oameni înecaţi lângă Sulina

Tulcea, 24 Oct.

In faţa farului din Sulina, s'a întâmplat o groaznică nenorocire, care a costat viaţa a 3 oameni.

Barcazul „Basarabia", proprietatea unui negustor din Cetatea Albă, încărcat cu făină pentru firma „Lichiardopol" din oraşul nostru, era remorcat de motorul „Delfinul".

Pe mare, au fost apucaţi de furtuna violentă, care se ştie că a bântuit în cuprinsul largului.

Barcazul „Basarabia" a fost rupt în două de valuri şi trei oameni de pe el s'au înecat.